

НАРЕДБА № Н-4 от 18.04.2024 г. за организацията и дейността на военните клубове, социалните кухни и домовете за пенсионирани военнослужещи, ветерани и военноинвалиди

Издадена от министъра на отбраната, обн., ДВ, бр. 38 от 30.04.2024 г., в сила от 30.04.2024 г.

Глава първа ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1. (1) С тази наредба се определят условията и редът за осъществяване на дейностите в обектите по чл. 22ба, ал. 1 от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България, а именно във:

1. военните клубове;
2. социалните кухни;
3. домовете за пенсионирани военнослужещи, ветерани и военноинвалиди.

(2) Изпълнителна агенция "Военни клубове и военно-почивно дело", наричана по-нататък "Агенцията", организира функционирането и осигурява осъществяването на дейностите в обектите по ал. 1, които са ѝ предоставени за управление.

Глава втора ОРГАНИЗАЦИЯ НА ДЕЙНОСТИТЕ И ФУНКЦИОНИРАНЕ НА ВОЕННИТЕ КЛУБОВЕ

Чл. 2. (1) Във военните клубове се осъществяват следните дейности:

1. военно-патриотично възпитание;
2. културно-художествена дейност;
3. информационна дейност;
4. социална дейност.

(2) Дейностите по ал. 1 се осъществяват чрез:

1. организиране на мероприятия и инициативи, насочени към военнослужещите и цивилните служители на Министерството на отбраната, структурите на пряко подчинение на министъра на отбраната и Българската армия и български граждани – военнослужещи и цивилни служители в състава на многонационални формирования или които заемат длъжности в задгранично представителство на Република България, в международни организации или в други международни инициативи на и извън територията на страната, като чествания на национални празници и значими за Българската армия исторически дати и събития, кръгли маси, форуми, литературни четения, исторически беседи, семинари, конференции и др.;
2. организиране на съвместни културни мероприятия, фестивали, програми, проекти и инициативи в сътрудничество с местните органи на властта и с държавните учреждения и институции, както и с военно-патриотични съюзи, неправителствени организации със сфера на дейност в сигурността и отбраната, сдружения на военнослужещи, резервисти, ветерани от войните, военноинвалиди и военнопострадали, създадени като юридически лица с нестопанска цел за осъществяване на общественополезна дейност;
3. организиране на школи, художествени състави, клубове по интереси и други за нуждите на военнослужещите, цивилните служители от Министерството на отбраната, структурите на пряко подчинение на министъра на отбраната и Българската армия, български граждани –

военнослужещи и цивилни служители в състава на многонационални формирования или които заемат длъжности в задгранично представителство на Република България, в международни организации или в други международни инициативи на и извън територията на страната и членовете на техните семейства;

4. съхраняване, обновяване и обогатяване на библиотечния фонд на военните клубове;
5. информиране на обществеността за дейността, политиката и приоритетите на Министерството на отбраната, структурите на пряко подчинение на министъра на отбраната и Българската армия, военната служба, условията за почивки във военно-почивните домове и хотелите, предоставени за управление на Агенцията;
6. провеждане на "мероприятия във военните клубове от военно-патриотични съюзи, неправителствени организации със сфера на дейност в сигурността и отбраната, сдружения на военнослужещи, резервисти, ветерани от войните, военноинвалиди и военнопострадали, създадени като юридически лица за осъществяване на общественополезна дейност;
7. организиране и провеждане на служебни инициативи и мероприятия на държавни учреждения и институции, осъществявани в изпълнение на държавна политика;
8. изпълнение на други социални програми и проекти, възложени на Агенцията по силата на нормативен акт или споразумение.

Чл. 3. Мероприятията по чл. 2, ал. 2 се извършват:

1. с писмено разрешение или акт на министъра на отбраната, постоянния секретар на отбраната или началника на отбраната;
2. по предложение на ръководителите на административни звена от Министерството на отбраната и структурите на пряко подчинение на министъра на отбраната, както и по инициатива/предложение на командирите на структури по чл. 60д, ал. 1 от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България и на командирите/началниците на военни формирования от Българската армия;
3. по инициатива на изпълнителния директор за провеждане на мероприятия в изпълнение функциите на Агенцията;
4. по предложение на ръководителите на военно-патриотични съюзи, неправителствени организации със сфера на дейност в сигурността и отбраната, сдружения на военнослужещи, резервисти, ветерани от войните, военноинвалиди и военнопострадали, създадени като юридически лица с нестопанска цел за осъществяване на общественополезна дейност;
5. по искане на други ведомства, държавни учреждения, институции, неправителствени организации, физически и юридически лица.

Чл. 4. (1) Провеждането на мероприятията по чл. 3, т. 3 се извършва, ако са включени в годишния план на Агенцията, утвърден от изпълнителния директор, и в месечните планове на военните клубове.

(2) За провеждане на мероприятията по чл. 3, т. 4 в срок до 5-о число на месеца, предхождащ провеждането на мероприятияето, се подава писмено заявление до ръководителя на съответното териториално звено на Агенцията за включване в предстоящия месечен план на териториалното звено.

(3) За провеждане на мероприятията от лица по чл. 3, т. 5 същите подават писмено заявление до ръководителя на съответното териториално звено на Агенцията.

Чл. 5. (1) Провеждането на мероприятията по реда на чл. 3, т. 1, 2 и 3 е безвъзмездно.

(2) Провеждането на мероприятията по реда на чл. 3, т. 4 и 5 се извършва по ред и при условия, определени със заповед на изпълнителния директор на Агенцията.

Чл. 6. Централният военен клуб – София, е представителен обект на Министерството на отбраната, в който се провеждат официални мероприятия на Министерството на отбраната, структурите на пряко подчинение на министъра на отбраната

и Българската армия, както и за провеждане на представителна и протоколна дейност и мероприятия от държавни учреждения и институции.

Чл. 7. В Централния военен клуб се организират и провеждат мероприятия по чл. 2, ал. 2, т. 1 – 8.

Чл. 8. (1) Провеждането на мероприятия в залите на Централния военен клуб е приоритетно за:

1. представителни нужди на министъра на отбраната, началника на отбраната, заместник-министрите на отбраната, постоянния секретар на отбраната и командирите на структури по чл. 60д, ал. 1 от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България;

2. провеждане на мероприятия по чл. 2, ал. 2, т. 7 от представляващите висши държавни институции – президент на Република България, министър-председател, председател на Народното събрание;

3. провеждане на мероприятия по чл. 2, ал. 2, т. 1 от Министерството на отбраната, структурите на пряко подчинение на министъра на отбраната и военни формирования от Българската армия;

4. провеждане на мероприятия по чл. 2, ал. 2, т. 6.

(2) Провеждането на мероприятия по ал. 1, т. 1, 2 и 4 е безвъзмездно въз основа на писмен акт на министъра на отбраната.

(3) Провеждането на мероприятия по ал. 1, т. 3 е безвъзмездно при наличие на предложение от ръководителите на административни звена от Министерството на отбраната и структурите на пряко подчинение на министъра на отбраната, както и по инициатива/предложение на командирите на структури по чл. 60д, ал. 1 от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България и на командирите/началниците на военни формирования от Българската армия и решение на изпълнителния директор на Агенцията.

Чл. 9. Провеждането на мероприятия в Централния военен клуб се извършва въз основа на писмена заявка до изпълнителния директор на Агенцията.

Чл. 10. Провеждането почасово на отделни мероприятия в Централния военен клуб от държавни учреждения, институции, ведомства, организации, физически и юридически лица се заплаща по цени, определени със заповед на изпълнителния директор на Агенцията.

Чл. 11. Провеждането на мероприятия в Централния военен клуб от военнослужещи и цивилни служители в Министерството на отбраната, структурите на пряко подчинение на министъра на отбраната и Българската армия и български граждани – военнослужещи и цивилни служители в състава на многонационални формирования или които заемат длъжности в задгранично представителство на Република България, в международни организации или в други международни инициативи на и извън територията на страната, се заплаща по преференциални цени, определени със заповед на изпълнителния директор на Агенцията.

Чл. 12. Към Централния военен клуб функционират Централната армейска библиотека и Централната армейска музикална школа в интерес на военно-патриотичните, културно-художествените, образователните и информационните програми, провеждани от Агенцията. Условието и редът за функционирането им се определят със заповед на изпълнителния директор на Агенцията.

Глава трета

КУЛТУРНО-ХУДОЖЕСТВЕНА ДЕЙНОСТ И ВОЕННО-ПАТРИОТИЧНО ВЪЗПИТАНИЕ, ОСЪЩЕСТВЯВАНИ ВЪВ ВОЕННИТЕ КЛУБОВЕ

Чл. 13. Във военните клубове, предоставени за управление на Агенцията, се осъществява културно-художествена и патриотично-възпитателна дейност чрез:

1. създаване, организиране и поддържане на школи, художествени състави, клубове по интереси и други форми на културно-художествена дейност;
2. разработване, организиране, координиране на дейностите по националните програми на Министерството на отбраната по военно-патриотичното възпитание и културно-информационната дейност при наличие на средства за тяхното осигуряване.

Чл. 14. Във формите и проявите на културно-художествената и патриотично-възпитателната дейност могат да се включват следните категории лица:

1. военнослужещи и цивилни служители от Министерството на отбраната, структурите на пряко подчинение на министъра на отбраната и Българската армия и български граждани – военнослужещи и цивилни служители в състава на многонационални формирования или които заемат длъжности в задгранично представителство на Република България, в международни организации или в други международни инициативи на и извън територията на страната и членовете на техните семейства;
2. пенсионирани военнослужещи от Министерството на отбраната, структурите на пряко подчинение на министъра на отбраната и Българската армия, ветерани от войните, военноинвалиди и военнопострадали и членовете на техните семейства;
3. други физически лица.

Чл. 15. Лицата по чл. 14, т. 3 заплащат такси, определени със заповед на изпълнителния директор на Агенцията.

Чл. 16. Изпълнителният директор на Агенцията възлага на професионалисти в съответната област организацията и ръководството на школите и художествените състави към военните клубове, предоставени за управление на Агенцията.

Чл. 17. Школите и художествените състави, които осъществяват дейността си във военните клубове, участват във фестивалите, концертите, празниците и тържествата, организирани от Агенцията, както и в културно-художествената програма за гостите във военно-почивните домове и хотелите, управлявани от Агенцията, по предварително съгласуван график.

Чл. 18. Школите, художествените състави и клубовете по интереси, които осъществяват дейност във военните клубове, при участието си във фестивали, концерти, музикални програми, телевизионни предавания и други се представят от името на съответния военен клуб.

Чл. 19. (1) При осигуряване на концертни изяви от военните клубове, свързани с празници, чествания, семинари, методически сборове и други мероприятия по чл. 3, т. 1, 2 и 3, транспортът и командироването на участниците се осигуряват от бюджета/годишната бюджетна сметка на съответната структура, в рамките на финансовата квота на основната програма/програма.

(2) Разходваните средства по ал. 1 се осигуряват на Агенцията за сметка на заявителя по реда на бюджетната процедура за съответната година.

Глава четвърта

ИНФОРМАЦИОННА ДЕЙНОСТ, ОСЪЩЕСТВЯВАНА ВЪВ ВОЕННИТЕ КЛУБОВЕ

Чл. 20. Във военните клубове се организира и провежда информирането на обществеността за дейността, политиката и приоритетите на Министерството на отбраната.

Чл. 21. Дейността по чл. 20 се осъществява чрез:

1. предоставяне на информация, отнасяща се до отдиха и възстановяването, предоставянето на социални услуги, оползотворяване на свободното време чрез различни форми на културно-художествени дейности и в изпълнение на акта на министъра на отбраната по чл. 22бд, ал. 3 от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България и след предоставяне на актуална информация от дирекция "Социална политика и политика по военно-патриотичното възпитание" към Министерството на отбраната, Централното военно окръжие и Информационния център на МО;
2. популяризиране дейността на военните клубове и военно-почивните домове и хотели;
3. предоставяне на информация чрез военните окръжия за условията и възможността за кандидатстване на военна служба и за дейността на военни академии, висши военни училища, факултети, филиали и институти към тях;
4. предоставяне на информация за родолюбиви инициативи – организиране и провеждане на събития, срещи, кръгли маси, интерактивни дейности, кампании, чествания на исторически събития и личности, съхранение и популяризиране на патриотични традиции и други дейности, свързани с българската военна история;
5. библиотечна дейност.

Глава пета

СОЦИАЛНИ КУХНИ КЪМ МИНИСТЕРСТВОТО НА ОТБРАНАТА

Чл. 22. (1) Социалните кухни към Министерството на отбраната се откриват и закриват със заповед на министъра на отбраната по предложение на изпълнителния директор на Агенцията.

(2) Социална кухня към Министерството на отбраната може да бъде открита, когато:

1. в съответното населено място има повече от 30 пенсионирани военнослужещи, ветерани от войните, военноинвалиди и военнопострадали, български граждани, участвали в мисии и операции на въоръжените сили на Република България извън територията на страната, които отговарят на изискванията, посочени в чл. 25, ал. 1;
2. в бюджета на Агенцията има планирани финансови средства за откриването на нови социални кухни.

Чл. 23. Социалните кухни към Министерството на отбраната могат да се създават на територията на населени места, в които Агенцията има свои структури, и при наличието на финансови възможности за това.

Чл. 24. Социалните кухни към Министерството на отбраната предоставят безплатен обяд през работната седмица на следните категории лица:

1. ветерани от войните;
2. военноинвалиди;
3. военнопострадали;
4. пенсионирани военнослужещи от Министерството на отбраната, структурите на пряко подчинение на министъра на отбраната и Българската армия;
5. български граждани, участвали в мисии и операции на въоръжените сили на Република България извън територията на страната.

Чл. 25. Право да ползват социалните кухни към Министерството на отбраната имат лицата по чл. 24, ако отговарят на някое от следните групи изисквания:

1. месечният им доход да е по-нисък от определената минимална работна заплата за страната, което се доказва с официален документ, издаден от Националния осигурителен институт – относно размера на пенсията, или друг официален документ и декларация по образец, утвърдена от изпълнителния директор на Агенцията за липса на допълнителни

доходи по смисъла на § 1, ал. 1, т. 9 и 10 от допълнителните разпоредби на Правилника за прилагане на Закона за социално подпомагане;

2. да са с трайно намалена работоспособност 50 и над 50 на сто, удостоверено от експертно решение на ТЕЛК, и да не са в съжителство с други лица, способни да се грижат за тях, като последното обстоятелство се удостоверява с декларация по образец, утвърдена от изпълнителния директор на Агенцията; месечният доход на тези лица следва да е по-нисък от размера на определената минимална работна заплата за страната, увеличен с коефициент 1,2, което се доказва с официален документ, издаден от Националния осигурителен институт – относно размера на пенсията, или друг официален документ и декларацията по т. 1.

Чл. 26. (1) Лицата, които искат да ползват социалните кухни, подават заявления до ръководителя на съответното териториално звено на Агенцията лично или чрез ръководствата на военно-патриотичните съюзи, като прилагат документи, удостоверяващи изпълнението на изискванията по чл. 24 и 25.

(2) Заявленията се подновяват на всеки три месеца.

(3) Лицата по ал. 1 могат да ползват съдействие от страна на военно-патриотичните съюзи при комплектоване и подаване на заявленията по ал. 1.

(4) При отпадане на лице от списъка на хранещите се поради негов изричен отказ или ако не отговаря на разпоредбите на чл. 24 или 25, същото се заменя своевременно с друго лице, което отговаря на изискванията по наредбата.

Чл. 27. В случай на заболяване на лицето, което има право да ползва социалната кухня към Министерството на отбраната, то може да получи полагащата му се храна в подходяща посуда чрез негови близки.

Чл. 28. Дейността по организирането и финансирането на социалните кухни се осъществява от Агенцията.

Чл. 29. Функционирането на социалните кухни се регламентира с правила, утвърдени от изпълнителния директор на Агенцията.

Глава шеста

ДОМОВЕ ЗА ПЕНСИОНИРАНИ ВОЕННОСЛУЖЕЩИ, ВETERАНИ И ВОЕННОИНВАЛИДИ

Чл. 30. (1) Домовете за пенсионирани военносслужещи, ветерани и военноинвалиди са специализирани институции за настаняване и предоставяне на социални услуги извън обичайната домашна среда на следните категории лица:

1. пенсионирани военносслужещи от Министерството на отбраната, Българската армия и структурите на пряко подчинение на министъра на отбраната;
2. пенсионирани цивилни служители;
3. ветерани от войните;
4. военноинвалиди;
5. военнопострадали;
6. придружаващи лицата по т. 1 – 5 съпрузи/съпруги;
7. родителите на военносслужещи и цивилни служители, когато последните не могат да се грижат за тях и да пребивават заедно в едно домакинство;
8. други лица.

(2) Функционирането на домовете за пенсионирани военносслужещи, ветерани от войните и военноинвалиди се уреждат с правила, утвърдени от изпълнителния директор на Агенцията.

Чл. 31. Право да бъдат настанени в домовете имат лицата по чл. 30, ал. 1, които са в добро психическо състояние и за чиито грижи не се изисква специализирано медицинско обслужване и чужда помощ.

Чл. 32. (1) За настаняване в домовете се подава заявление по образец от лицата по чл. 30, ал. 1 до изпълнителния директор на Агенцията.

(2) Към заявленията за настаняване в домовете се прилагат:

1. копие от лична карта;
2. документ, легитимиращ лицето като правоимащо по смисъла на чл. 30, ал. 1;
3. документ, издаден от НОИ, удостоверяващ размера на получаваната пенсия;
4. решение на ТЕЛК или НЕЛК (когато е приложимо);
5. медицинска бележка за психично здраве;
6. протокол от личния лекар за здравословно състояние и консултация от специалисти по основните заболявания;
7. медицинска бележка с резултати от изследване за чревно заразноносителство с валидност 7 дни от издаването;
8. личен амбулаторен картон;
9. декларация за съгласие за съхранение и обработка на лични данни по образец;
10. декларация за предоставяне на достоверна здравна информация по образец;
11. декларация от роднина или близък на настаняваното лице за извеждане от дома по образец;
12. удостоверение за семейно положение.

(3) Лицата по чл. 30, ал. 1, т. 2 представят освен документите по ал. 2 и документи, удостоверяващи:

1. статута на пенсиониран цивилен служител – наличие на най-малко 10 години трудов и/или служебен стаж през последните 20 години в Министерството на отбраната, структурите на пряко подчинение на министъра на отбраната или Българската армия;
2. упражнено правото на пенсия за осигурителен стаж и възраст при условията и по реда на Кодекса за социално осигуряване.

(4) Лицата по чл. 30, ал. 1, т. 7 представят освен документите по ал. 2 и документи, удостоверяващи:

1. качеството на родител на военнослужещ или цивилен служител:

- а) официален свидетелстващ документ, удостоверяващ качеството родител на правоимащото лице;
 - б) служебна бележка от местоработата на военнослужещия или цивилен служител;
2. различен настоящ адрес – посредством удостоверения за настоящ адрес на правоимащото лице и на неговия низходящ от първа степен роднина – военнослужещ или цивилен служител;
 3. невъзможност за военнослужещия или цивилния служител да се грижи за родителя си – посредством декларация, в която се описват обстоятелствата, водещи до невъзможност.

Чл. 33. (1) Дейността по подбора на лицата по чл. 30, ал. 1 за настаняване в домовете се осъществява от комисия, която се назначава със заповед на изпълнителния директор на Агенцията.

(2) Комисията по ал. 1 разглежда заявленията и приложенията към тях документи за настаняване в домовете по реда на тяхното постъпване в двуседмичен срок. Въз основа на протокола от заседанието на комисията изпълнителният директор издава заповед за настаняване на лицата по чл. 30, ал. 1 за всеки конкретен случай.

Чл. 34. (1) Настаняването в домовете се извършва въз основа на заповед на изпълнителния директор на Агенцията на основание подадените документи по чл. 32, ал. 2 – 4 и след сключването на договор за минимален престой в дома 3 месеца.

(2) С договора се регламентират редът, условията и срокът за ползване на социалните услуги.

(3) Срокът на договора може да бъде удължен по взаимно писмено съгласие на двете страни.

(4) Управителят на съответния дом създава регистър за задължителната за заведенията за социални услуги документация за всяко настанено лице.

Чл. 35. При постъпване в домовете задължително се представят заповед за настаняване в съответния дом, актуална снимка и документите по чл. 32, ал. 2 – 4.

Чл. 36. (1) При свободни места в домовете лицата по чл. 30, ал. 1 могат да се настаняват за краткосрочен отпих – до 15 дни.

(2) В случаите по ал. 1 лицата по чл. 30, ал. 1 подават следните документи:

1. заявление до изпълнителния директор на Агенцията;
2. документ, легитимиращ лицето като правоимащо по смисъла на чл. 30, ал. 1;
3. платежно нареждане за платена такса при постъпване в съответния дом.

Чл. 37. (1) Домовете не предоставят социални услуги на лица, чието психическо и/или физическо състояние не съответства на изискванията по чл. 31.

(2) Изискванията по чл. 31 се установяват от компетентните длъжностни лица с периодични и/или нарочни специализирани медицински прегледи.

Чл. 38. (1) Условията и редът за прекратяване предоставянето на социални услуги се регламентират в индивидуалния договор с ползвателя.

(2) Договорът се прекратява:

1. по взаимно съгласие на страните, изразено в писмена форма;
2. с изтичане срока, за който е сключен;
3. при смъртта на настанения.

(3) Договорът може да бъде прекратен едностранно:

1. с писмено предизвестие от страна на настанения, отправено в 7-дневен срок преди датата, от която се иска прекратяването;
2. с писмено предизвестие, отправено от Агенцията до настанения в 7-дневен срок преди датата, от която се иска прекратяването, в следните случаи:
 - а) констатирано нарушение на правилника за вътрешния ред на съответния дом;
 - б) при ползване на предоставеното помещение в нарушение на сключения договор;
 - в) неизпълнение на задължение по договора от настанения;
 - г) установяване на трайни промени в здравословното състояние на настанения, които не позволяват ползването на договорените социални услуги и изискват специализирано лечение, несъответстващо на профила на съответния дом.

Чл. 39. Организацията по погребението на лице, починало в съответния дом, се извършва от роднините му, изрично посочени в декларация, а когато такава липсва или не се установят роднини – по реда, определен в наредба, приета от съответния общински съвет по местонахождението на дома.

Чл. 40. (1) Социалните услуги в домовете за пенсионирани военносслужещи, ветерани и военноинвалиди се извършват срещу заплащане на месечна такса от потребителите.

(2) Месечната такса за социалните услуги в домовете за пенсионирани военносслужещи, ветерани и военноинвалиди за лицата по чл. 30, ал. 1, т. 1 – 7 се определя със заповед на изпълнителния директор на Агенцията.

(3) Месечната такса за лицата по чл. 30, ал. 1, т. 8 се формира на база себестойността за един пълен пансион.

(4) Себестойността на един пълен пансион, която включва разходите по настаняване, хранене и медицинско обслужване и разходите за издръжка на дома за пенсионирани военносслужещи, ветерани и военноинвалиди, се утвърждава от министъра на отбраната ежегодно по предложение на изпълнителния директор на Агенцията на база предходната година съгласувано с дирекция "Планиране, програмиране и бюджет" на Министерството на отбраната.

Чл. 41. Месечните такси по чл. 40, ал. 2 и 3 се заплащат до 25-о число на месеца, следващ месеца, за който се дължат.

Глава седма

ФИНАНСИРАНЕ

Чл. 42. Финансовото осигуряване на дейностите по наредбата се извършва в рамките на утвърдения бюджет по съответната основна програма/програма по програмната структура на Министерството на отбраната за текущата година, формираща издръжката на Агенцията.

Чл. 43. Финансирането на социалните кухни и домовете за военнослужещи, ветерани и военноинвалиди се осигурява чрез:

1. средства, осигурени от бюджета на Министерството на отбраната, планирани по реда на чл. 42;
2. дарения от местни и чуждестранни физически и юридически лица;
3. национални и международни програми;
4. приходи от други източници по ред, определен в закон или акт на Министерския съвет.

ДОПЪЛНИТЕЛНА РАЗПОРЕДБА

§ 1. По смисъла на тази наредба:

1. "Членове на семейство" са съпруг, съпруга и деца, ако не са встъпили в брак. За членове на семейство се считат и лицата, живеещи във фактическо съпружеско съжителство с военнослужещия или цивилния служител, ако имат еднакъв постоянен или настоящ адрес, което се удостоверява с лична карта или съответно с удостоверение за настоящ адрес.
2. "Деца" са родените от брака/фактическото съпружеско съжителство на военнослужещия или цивилния служител лица; осиновените от военнослужещия или цивилния служител лица; децата на единия от съпрузите/живеещите във фактическо съпружеско съжителство, които живеят в едно домакинство, което се удостоверява с удостоверение за постоянен или настоящ адрес, до навършването на 18 години, а ако продължават образованието си (редовна форма на обучение) – до 26 години, което се удостоверява с акта за раждане/личната карта на детето и удостоверение/уверение от учебното заведение; за начало на срока на обучение във висше училище се счита датата на записване в него. В случай че са лица с определени вид и степен на увреждане 50 и над 50 на сто или с трайно намалена работоспособност – независимо от възрастта им, което се удостоверява с акта за раждане/личната карта на лицето и с решение на ТЕЛК/НЕЛК.
3. "Други лица" са външни лица за Министерството на отбраната, структурите на пряко подчинение на министъра на отбраната, Българската армия и българските граждани – военнослужещи и цивилни служители в състава на многонационални формирования или които заемат длъжности в задгранично представителство на Република България, в международни организации или в други международни инициативи на и извън територията на страната.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 2. Образците от документи, предвидени по наредбата, се утвърждават от изпълнителния директор на Агенцията.

§ 3. Наредбата се издава на основание чл. 226а, ал. 2, чл. 226г, ал. 1, чл. 226ж, ал. 1 и 4 във връзка с чл. 298а от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България.

§ 4. Тази наредба отменя Наредба № Н-10 от 2011 г. за организацията и дейността на военните клубове и представителните обекти на Министерството на отбраната (ДВ, бр. 28 от 2011 г.).

§ 5. Указания по прилагането на наредбата дава изпълнителният директор на Агенцията.

§ 6. Наредбата влиза в сила от деня на обнародването ѝ в "Държавен вестник".